

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r. t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket felvesz **FÖLDES EDE** könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

A buza.

A tavaszról sok szépet énekeltek a költők és méltán. Az első meleg napsugár nemcsak az ég komorságát szelidíti meg, hanem az emberi kedélyt is átalakítja. Mikor a természet ünnepel: az elcsüggedt lélek felemelkedik, a gyász megvigasztalódik. A tavasz a reménység szimbóluma. „Szép reményeink hajnal-csillagánál a jövőndő tündérkert gyanánt áll.” S amennyivel szebb a reménység a valónál: annyival szebb, vonzóbb és boldogítóbb a tavasz az esztendő többi részeinél.

De az embert a természet szépsége egy maga nem elégti meg. A poetikus hangulat csak akkor és addig egészséges, amikor és ameddig az élet természetesebb, mindennapos igényei nem követelőznek. Egyiptom balsamos levegője, a Riviera örökös mosolygása s a legszebb fenyves vidék is csak úgy gyönyörködteti az egészséges embert, ha testi fáradság vagy éhség nem teszi lehangolttá. Éhes gyomornak felhős a költészete. Az élet a valóság; az a hangulat pedig, mely nem ezen a valóságon épül, csak káprázat. A valóság pedig a tavasz mellett a nyár, a virág mellett a gyümölcs, a zöld vetés mellett az arany kalász, az illat mellett a kenyér.

Hazánk sik vidékeinek fő terménye a buza, mely millióknak adja meg a legkevesebbe nélkülözhető mindennapi táplálékot. Ennek az áldásos maguak a bősége vagy hiánya intézi sokszor a történelmi események alakulását. Általa él az ember; általa élnek eszméi és valósulnak törekvései. A nemzetnek nagy része általa lesz gazdaggá, erőssé

és önértetessé. A teli magtárokból indul ki az élénk forgalmu kereskedelem; innen táplálkozik az ipar, a tudomány és művészet.

Emlékezzünk csak vissza az elmúlt öt hat év eseményeire. Szerte az országban keserves panaszok hangzottak, hogy mezőgazdaságunk válságba jutott. A földbirtok eladósodott; a kisbirtokos földje jövedelméből alig tudta megélni magát is biztosítani. És Isten a megmondhatója annak a küzködésnek, mely közt állami, községi s egyházi kötelességeinek eleget tett.

A latifundiumok birtokosai is nagyon megéreztek ezt az időszakot. Nagy befektetések, a szükséges nagy munkaerő s a föld művelésének, termőereje fokozásának egyéb költségei közel sem hozták meg a kamatlábuak megfelelő s természetesen mondható jövedelmet. Napi lapjaink hasábjai tele voltak közép- és nagybirtokok eladására vonatkozó hirdetésekkel. Valóban úgy látszott, hogy urias, de drága fényűzésre valik a földbirtok; pusztán a föld jövedelmére számítani s belőle fedezni az élet mindennemű igényeit: legalább is rózsás optimizmusnak.

S mindezt a buza okozta a magyar sikkasztás fő terménye. Ezen fordultak meg a múlt évek agrár-mozgalmai is. És miért? Mert a buza ára igen alacsony volt.

Igy tehát a buza nemcsak általában fontos nemzetgazdasági, hanem egyúttal fontos politikai tényező is.

S íme most, éppen most, a reménytelennek látszó gazdasági viszonyok közt, jó hírt hoz a gabona-börze. A buza ára emelkedik.

Ezt a hírt ne kicsinyes szempontok szerint ítélje meg a magyar bura fiainak az a kisebbik része, mely pénzért veszi a kenye-

ret s mely valamivel drágább kenyeret eszik a jövő telen, mint a múlt telen evett. Hazánk gazdasági fellendülésének hajnalát mutatja a kedvező gabonaár, melylyel szemben kicsinynyé törpül a fogyasztó közönség látzólagos érdeke; sőt — bár fájdalmas elszorulással gondolunk reá — háttérbe szorul azon vidékeknek ideiglenesen szomorú helyzete is, melyeket az idei tavasz szárazsága elegendő termés nélkül hagyott.

Ha legalább a börze-hír valóban bizonyul, s ha a felemelt gabona-áraknak némi tartósságot jósolhatunk: akkor talán meggyugvással nézhetünk a jövő gazdasági évek elé, melyek távoli körvonalain fenyegetően s aggasztóan sötét fellegek mutatkoztak.

Az „Erdélyi Hírlap” f. hó 23-diki számában enyedi tudósítást közöl a belügyminiszteri vizsgálatról. S roppant érdekesen állítja össze a vádak, melyek — nem tudom, honnan szedte — az alispán ellen emeltetnek. A többiről annyit irtak már, hogy csömör fogja el az embert az unos-unig való hazudozás olvasására. De egy új állítás is van. Azt mondja az első vád, hogy Szász József az 1901-diki tisztújításkor több román bizottsági tag szavazott, mint Gáspár Jánosra. Mindjárt gondoltuk, hogy az egész rendszámszra ezért van olyan sürgős szükség. De hát micsoda egygyű gondolkodás kapcsán lehet bűnül felelni egy magyar embernek, hogy román anyanyelvű biz. tagok is szavaztak reá?! Legyünk nyugodtak, nem ez a bűn, hanem az, hogy a román nemzetiségű bizottsági tagok nem Gáspárra szavaztak nagyobb számban.

TÁRSZAL.

Neved.

Mindenik betűjét napsugárból szöve
 Fölirjam-e neved a fényes felhőre?
 Nem . . . nem írom oda' . . .
 Háttha e lángírás meg se marad rajta.
 Mert a kóbor szellő a felhőt elhajítja . . .
 Addig űzi-hajítja, nyugtot nem hágy neki
 Amíg haragjában rongyokba nem tépi!!

Fölirjam-e neved százados tölgyekre,
 Zúgó erdő mélyén zöldes levelekre?
 Nem, nem írom oda!
 A fatörzsek lassan a vágást kiforrtják . . .
 Minden ág elveszti a levelet . . . lombját,
 Ugy vérezne szívem, ha az erdőt járnám
 És a fölirt nevet sehohse találnám.

Fölirjam-e neved a csillagos égre,
 Hogy tündökölhessen néma csendes éjbe?
 Nem, nem írom oda! . . .
 Hiszen a csillagok alig-alig élnek,
 Este föltámadnak, hajnalra kiégnek . . .

Hogy tudnám én nézni ezek haldoklását
 Neveddel lefutó csillagok hullását!

Nem írom föl neved se földre, se égre . . .
 Hadd maradjon csupán a szívembe vésvé
 Szent halhatatlanul! . . .
 Hadd szálljon le velem örökre a sirba
 És ha porából fehér virág szirma
 Kinő a síromon, átfut a szél rajta . . .
 Ez is szerelmemet: a neved sóhajta!

Anyámnak.

Üdvözlégly te csöndes Mater Dolorosa,
 Kivirít, kihajt még nekünk is a rózsá,
 A kiert kezdet feltörte a munka,
 Akiért sok éjet virasztál odunkba,
 A kit felneveltél imával az ajkon,
 Köszöntelek te jó, hervadt öreg asszony!
 Boldog vagyok édes, izmos már a lelkem,
 Benne vagyok már a kenyérgüdelemben,
 Imádom az eszményt, azt a mi szent, égi,
 Feledve a multak bánatos regéi,
 Töviskoszorudat levonom f-jedrül,
 Helyébe az Égből áldás, beke lendül.

Csak ügyelj, vigyázz, ha bús, zimankós nappal
 Kűzköddöl a nehéz, tenger sok dologgal.
 Burkold jól magad be édes anyám lelkem,
 Megérezné fiad itt az idegenben,
 Hogy a láz, betegség kóros ágyba szegzett,
 S nem vehetném rólad le a sok keresztet.
 Nem varázsolhatnék mosolyt ajkaidra,
 Nem volna a ki úgy felve ápolgatna.
 A ki álmaidba délibábót hintne,
 Édes, jó lelkedről gondot ellegyintne.
 Oh vigyázz magadra, hiszen új az élet:
 A mult annyi árnya az éjbe enyészett. . .
 Feltűnik a hajnal, a jövőbe látok:
 Házikóknk körül majd rózsák, vadvirágok.
 Benne a szeretet, a melegség fészkel:
 Szívünk minden része üdvösségbe vész el,
 Kevés lesz a munkád, pihenés a léted,
 Megóvlak a véstől erős hittel téged.
 És a kit az Isten a szívemnek rendel,
 Ugye szereted majd féltő szeretettel.
 Én leszek a fiad, ő lesz a te lányod,
 Átdaloljuk ezt a napfényes világot.
 Csupa áldás reszket kicsi házikóknkba:
 Üdvözlégly te áldott Mater Dolorosa.

Szemle.

A lapok még mindig azon beszéd hatása alatt állanak, melyet br. Beck osztrák miniszterelnök, a magyar-osztrák kiegyezésről tartott.

Ehhez a beszédhez a következő megjegyzéseket fűzi az Egyetértés cz. függetlenségi párti napilap:

„Ime, akik azt mondották, hogy állandó kiegyezést terveznek: azoknak is igazuk volt. Akik azt hangoztatták, hogy csak tíz évre szól az egyezés: azok sem czáfolódnak meg.“ Hogy lehetséges ez? Megfelel reá ugyancsak az Egyetértés:

„Az osztrák miniszterelnök beszédéből ki világlik, hogy meg vannak szépen a formulák és klauzulák, srófjaikkal, kapcsaikkal, valamennyi masinériájukkal. Annakidején megbukott egy kiegyezés a Lukács László ischli klauzulája miatt, de az más világ volt. Akkor gyanus volt minden, ami Bécsben és Ischlnben készült. Akkor a formula és klauzula még csak vendégjogért kopogtatott. Akkor volt kormányprogram és a kormányprogramnak volt ellenzéke, amelyik a törvényekkel nem egyező terveket megsemmisíthette s még a mustrákat is visszautasíthatta. Azóta azonban nagyot fordult a politikai világrend. Azóta a formula és klauzula, a paktum, a junktim nemcsak hogy vendégjogot szerzett, hanem elsősorú kormányzási eszköz lett. Hisz maga az egész kormány csak paktumos, formulás és klauzulas. Az átmeneti állapotban nincs egyetlen nagy kérdés sem, amelynek elintézése ne formulához és klauzulahoz volna kötve, se a választói jog, se a katonai kérdés, se a nemzeti követelmények dolga, se az alkotmánybiztosíték, se a delegáció, se a quóta. Még a képviselők mandátumai is formulások és klauzulasok. Ők különböző elveket vallanak, de az elveket egy koalíciós formával átmenetileg besavanyítják vagy jégre teszik.

Nemde ily megváltozott körülmények között gyerekjáték oly formulát és klauzulát kitalálni, melyek segítségével minden prognózis megtalálja a maga igazságát és a tíz évre kötendő kiegyezésből állandó örök életű kiegyezés válhatik?“

Kossuth azt hirdette, hogy „vivmány“ lesz, ő szövetséget nem köt, hanem szerződést. Lesz tehát szerződés, a mely sokkal rosszabb, mint az eddigi kifejezetten csak tíz évre szóló szövetség volt. Mert benne lesz ebben a szerződésben az a nevezetes klauzula, hogy a szerződés felmondáshoz van kötve.

„Samidón mi jóhiszeműen legalább 1917-re önálló vámtérületet vártunk, akkor kapunk egy olyan szerződést, amelyet ha nem mondának fel, a kiegyezés továbbra is érvényes.

Valószínűleg abban is egyetért velünk báró Beck, hogy Bécsben majd gondoskodni fognak róla, hogy a kiegyezési szerződés lejáratának idejére olyan kormány legyen Magyarországon, amelyik ne mondja fel ezt a szerződést.“

Ha az Egyetértés információja nem téves, akkor ez semmi egyéb, mint az ischli klauzula. Csak az a különbség, hogy a mit nem tudott beadni az országnak Lukács László s a mitől megbukott Bánffy Dezső: azt egy kis vivmányssal megillatosítja Kossuth Ferencz s az elámitott ország azon hitteli nyelvi le, hogy a függetlenségi párt megvalósította egyik sarkalatos programpontját: az önálló vámtérületet.

Marosujvár képviselője, Alsó-Fehér vármegye „renészanszának“ ez a buzgó munkása, beszámolót tart kerületében. Ugyan miről számolhat be a derék úr? Ugy látszik maga is érzi, hogy ez a számadás gyengén ütne ki, azért jobbnak látja az alispán ellen agitálni.

Vidéki levél.

Abrudbánya, 1907. július.

Az „Alsófehér“ július 18-diki számában névtelenül valaki egy semmit sem tartalmazó, de hosszú lére nyújtott feleletet ad korábbi levelemre. Bizonyos boszaukodó harag vonul végig irkafirkáján s a helyett, hogy a szeg fejére ütve állításaim igazságát tenné tönkre, nyakatekert phrasissokat handabandáz össze vissza.

Régi igazság az, hogy a ki haragszik annak nincs igaza. Levelező úgy látszik, csak haragszik, mert az igazság bizonyítása ellen kitér.

Minket a „Budapesti Hírlap“, a „Független Magyarország“, az „Alsófehér“ s tudom is még hány lapban igyekeztek a „Havasi“ fele új hazafiak agyon ütteni, s mi csak egyszer emeljük fel az őket is takaró lepedőt s lám, rettenetesen, tüzet okádó, bős haraggal akarnak megsemmisíteni.

Állítottam, hogy Üchtricz mint fogalmazó szolgált az alkotmánytalan, hazafiatlan kormány alatt. Ezt meg nem döntötte. Állítottam, hogy köztünk és az oláhok között paktum nem volt s ezt igazoltam azzal, hogy velük is voltak oláhok. Erre felelete igazság nélkül, silány.

Állítottam, hogy a mult választásnál semmi körülmények közt sem lehetett volna a magyarigeni kerületben magyar emberre leszavaztatni az oláhokat, tehát tagadtam a paktumot. Ehez nem is szól. Olyan emberrel, a ki az igazságok megdöntése elől kitér, vitatkozni nem lehet; szalmát csépelni felesleges munka.

Ugy látszik „Havasi“ úr is azt szeretné, hogy mint ők másba helyezik a hazaszereget, mi is beléjük helyezzük. Szívesen megtennők, de attól tartunk, hogy ők is csak annyit ígérnek, mint követük.

Ismeretlenül pártalakítást viszketegeggel vádol. Legyen nyugodt, mert a mikor eljő az ideje, akkor szembe neznünk, addig pedig hagyjuk, hogy hazafiasodjanak az új emberek.

En nem kutatom, hogy ki legyen „Havasi“ úr, ismeretlenül azonban van egy tanácsos, vesse le az álarczot, jöjjön a küzdő porondra nyíltan, a kétszínűség a jezsuitáknak volt mestersége, gondolom még csak közel sem áll azokhoz, míg nyíltan meg nem jelenik, addig elvégeztem vele.

Hegyl.

És szól a csombordi egyházkerület püspökjelöltje: „Ez az ezrekre menő* fényes hadsereg, távolságot és akadályt nem ismerve, eljött imé hozzád az Én vezérlő szavamra hódolni te előtted, kedvelt hívünk! Úgy nézd ezt a serget barátom, mint amely győzelmes csatákat vívott pártunk diadalért, az Én vezérszem alatt; s ha Én fogom vezetni, győzni fogsz te is vele a vármegyei törvényhatóságban. Igaz, hogy e seregben csak magam vagyok tagja a törvényhatóságnak,

* Az „Erdélyi Hírlap“ tudósítása szerint.

de rokonszenvük elkísér oda is tégedet és bátorságot ad a küzdelemhez. Ezek a te legbizalmasabb hived, kikkel együtt működöttél immár egy esztendőig szeretett vármegyénk újjászületésén. Egy év nem sok idő az idő végtelen tengerében; de mivel szófogadó tanítványunk voltál és önzetlen honszerelemtől dagadó keblünk törekvéseit sikerült a te fogékony lelkedbe is átplántálni s a te segítségével a valószínűs útjára terelni: sok minden üdvös és korszakot alkotó esemény történt egy esztendő alatt. Sikerült tégedet egészen magunknak biztosítani; sikerült elzárni mindazoktól, akik a mi szereplésünknek s emelkedésünknek útjába állanak. És mindenekfelett sikerült Csombordot szék-helyünkkel emelve kettőnk nemes barátságának érzénel tartósabb oszlopot állítani. Ezentúl már minden korlát nélküli bizalmas közvetlenségben fogjuk együtt kormányozni s dicsőségről-dicsőségre vinni a vármegyét. Segítsen erre Én általam tégedet Csombordnak nagy Istene s áldja meg a mi javunkra történő lépéseidet!“

Vegyes hírek.

— Lapunk mai száma 4 oldalon jelenik meg.

— Olvasóinkat kérjük, legyenek szívesek előfizetéseik megújításával és érdekes vidéki hírek beküldésével bennünket támogatni.

— A tisztelendő minorita-atyák helybeli tárházának ritka ünnepe van. Fő-tisztelendő dr. Reüter Domonkos úr, a t. rend római generalissa, kinek kezében van a világ összes minorita rendü tárházainak legfőbb felügyelete, folyó hó 23-án este a braszó gyorsvonattal főtiszt. Melitta Jakab és tiszt. Martonyi úrral Kézdivásárhelyről városunkba érkezett. Az indóháznál tiszt. Rada György házfőnök üdvözölte ekes latin beszédben es bemutatatta az előkelő vendégnek az egyháztanács tagjait, kiknek a főtiszt. Generalis úr a fogadtatásért szíves köszönetet mondott. A kocsisor élén érkező illustris főpapot a késő est daczára a rendház előtt a hívek közül sokan várták és üdvözölték. 24-én délelőtt a templomba való ünnepélyes bevonulás és fogadás után a főoltárnál fogadta a testvér-minoriták kezesőlkjét, kiket megölelt és megcsókolt s azután imádkozott az elhunyt rend-tagokért, mire ünnepélyes mise következett; majd a templomot vizsgálta meg s azután a rendházat. A délelőtt folyamán fogadta az egyháztanács üdvözölő tagjait, kiknek tiszteletét Török Bertalan főgondnok magyar és latin nyelven tolmácsolta. Délben a tiszt. házfőnök illustris vendégei tiszteletére ebédet adott, melyre a confrater tagok voltak hivatalosak. A fő-tisztelendő Generalis, ki New-Yorkban született és Albanyban lelkészkedett, érdekes eseteket beszélt életéből. Több nyelven beszél s már 4 éve rendfőnök Generalis Rómában. Magyarországból Galiciába, Dániába, Angliába, Francia- és Spanyolországba utazik, mindenütt megvizsgálva Szent Ferencz fiainak kolostorait. Városunkból Marosvásárhelyre utazik folyó hó 25-én délután. Felvilágosult, nemes szívű, tanult és erősakaratu főpapot tisztelhetnek benne a derék minorita-atyák.

— **Az Önkéntes Tűzoltó Egyesület** ez évi közgyűlése f. hó 21-én tartott meg a városháza gyűléstermében a tagok élénk érdeklődése mellett. A gyűlés előtt a zenekar a Himnuszot játszotta el. Székely Ödön főparancsnok megnyitójában az év eseményeiről számolt be, utána a titkári, pénztári jelentés következett, amiket a gyűlés helyeslőleg vett tudomásul. Főparancsnoknak újból Székely Ödön koll. tanárt választották meg. A többi tisztviselők is a régiéek. A főparancsnok ismertette az új tűzrendészeti szabályrendeletet is, s minthogy abban igen sok a mentesített száma, hát a megváltási összeg nem elég a kívánt fejlesztés keresztvitelére.

— **Himen.** Grün József főispáni irodavezető és közismert zeneszerző kedves leányát Amalkát folyó év július 22-én eljegyezte Tenner Imre Pál, a marosvásárhelyi ipari hitelszövetkezet főkönyvelője. Gratulálunk.

— **Nagy tűz Felvinczen.** Lapunk múlt számában már jeleztük, hogy Felvinc községben tűz ütött ki folyó hó 20-án. A kéményseprő gondatlansága miatt történt a szerencsétlenség, ki a tüzes kormot és hamut papírhulladékok és száma közé öntötte. A szél gyorsan élesztette a tüzet, mely az épületekre átesapva huszonhat épületet végképpen elpusztított s 64.625 koronára becsült kárt okozott. Mentésre a vízhiány miatt gondolni sem lehetett. A pósta-épület is porrá égett s csak a pénzkészlet egy részét sikerült megmenteni. Tűzoltóink a marosújváriakkal és tordaiakkal karöltve buzgón fáradoztak a veszély lokalizálásán, a mi végre erős küzdelem után eszére sikerült is. Lelkes munkásságukért ez uton is köszönetet mond a község elöljárósága.

— **Műkedvelő gyermekelőadás.** Jószívű gyermekek egy igen ügyesen sikerült színdarabot adtak elő a napokban Sombory Sándor, városuk főkapitánya házában, a nagyenyedi szegény tanulókat segélyező kör javára. A darab címe: „Mindnyájan testvérek vagyunk.” A szereplők névszerint: Farnos Olga, Sombory Sarika, Rappaport Helén, Belházy Béla és Jenő, Farnos Jenő Komáromi Sándor, Sombory István és Mátyás Ákos, a kik mindnyájan teljes igyekezetükkel és ügyességükkel hozzájárultak a darab jó sikeréhez. A tiszta bevétel 5 korona volt, melyet a jószívű szereplők a szegény gyermekeknek juttattak. Fogadják érte halás köszönetünket.

— **Halálos fürdés.** Kisgyógyipataki születésű mogosi lakos Czárka Kandin aratómunkás Lőrinczréve községben fürdés közben folyó hó 21-én a Marosba fullt; hulláját 22-én a Maros kivetette.

— **Darányi miniszter rendelete.** A magyar királyi földmívelésügyi miniszter rendeletében felszólítja a vármegyei alispánokat és az összes törvényhatósági joggal felruházott városok polgármestereit, hogy a szüret megkezdése előtt intézkedjenek az iránt, hogy az érdekeltek saját érdekükben a legkiterjedtebb módon leendő közzététel (hirdetmények, kidobolás stb.) útján különösen arra figyelmeztessenek, hogy a bortörvény értelmében a mustba vagy borba, ugyszintén a már kész törkölybe vizet ne

keverjenek. Továbbá tilos a természetes bornak a törkölyvel vagy gyümölcsborral való összekeverése. Az ez ellen vétő 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető. Aki a bort maga vizezi, vagy más tiltott anyaggal keveri, 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 korona pénzbüntetéssel büntetendő, a bor pedig elkoboztatik.

— **Magyar Otthon.** Tisztelt olvasóink becses figyelmébe ajánljuk a Budapest, VIII., Főherceg Sándor-utca 30. szám alatt levő Magyar Otthon Penziót. Mérsékelt árban elegánsan butorozott, különbejárattal szobákat lehet ott bérelni s esetleg teljes ellátás is kapható. Csoportos jelentkezőknek megfelelő kedvezmény. Szigorúan családi otthon.

— **A táplálkozás reformja.** Hindhede dán orvos érdekes könyvet írt a táplálkozás reformjáról. Szerinte mindenekelőtt teljesen sutba dobni való a sok feherje tartalmú táplálékról szóló régi tétel. Igen kevés fehérjével is beérhetjük. Véleménye szerint a legegészségesebb étel a zsiros vagy vajjas kenyér. E mellett ehetünk burgonyát és gyümölcsöt, továbbá kevés sajtot, darát, főzeleket de semmi esetre se együnk húst és ne igyunk szeszes italt, se kávé, teát, vagy más mérget. Hindhede és családja e recept szerint élnek és semmi bajuk sincs, sőt az orvos határozottan érezte testi erejének gyarapodását és később igen nagy fáradságokat is könnyen elviselt. Hindhede energikusan visszautasítja azt az ellenvetést is, hogy ez a táplálkozás rövidesen nagyon is meguntta válnék. Csak mire megöregszünk, akkorra tanítanak meg bennünket élni — panaszodik Hindhede és bizony nem ok nélkül. A dán orvos azt kívánja, hogy az egészség ápolásának tana a legelső tárgy legyen az iskolában igen erősen tiltakozik Hindhede a bő táplálkozás ellen és mindenekelőtt ajánlja a mértékletességet az étkezésben is. A meleg delelődet egészen törölni akarja, vagy legfeljebb csak megfelelő összeállítást engedne meg. Egyébként annyi biztos, hogy Hindhede rendszere Dániában nagy feltűnést keltett és máris igen sok követőre talált. Szakácskönyve fog, sőt vendéglők is nagy számmal keletkeznek, amelyekben az ő módszere szerint főznek. Az általa legegészségesebbnek mondott ételek olcsósága igen sok hivatkozást nyújt. Koppenhágában már vannak éttermek, amelyekben mintegy tizenöt koronáért egész hónapig ételt lehet enni. Különösen a szegény diákiatlanság körében sok a Hindhedeista. Ami az orvosokat illeti, ők még nem tudnak tisztába jönni a kollegájuk tanításával. Általánosságban tartott intéseket megköszöndöttnek ugyan, de Hindhede alapelvei meg sértetlenek. Mindenesetre azonban a Hindhede követelte mértékletesség az evésben csak ajánlatos lehet. Különösen pedig Dániában, ahol az emberek inkább tönkreesszük, sem mint tönkreisszák magukat.

— **Patkányirtás.** Ott, ahol sok patkány, tengeriliszttel kell megfőzni és mogorónagyságu golyócskákban deszkákra rakni. Első napokon a patkány alig fogyaszt a mogorókból valamit az ő szokott természetes óvatosságánál fogva. Ez nem baj. Ha nincsen első napon fogyasztás, el kell a mogorógolyócskát deszkától együtt tenni és másnap éjjelre ismét ugyanazon helyre, elhelyezni. Második éjjel már biztos a fogyasztás. Így kell eljárni néhány napig, mikor is az elfogyasztott golyócskát ujjakkal kell pótolni; 3—4 nap múlva már el lesznek a tengeri golyócskák fogyasztva. — Ha ez megtörténik, akkor a tengeriliszttel már tejben kell főzni és úgy golyócskákban kirakni. Midőn már néhány nap alatt így is elfogyasztják éjjelenként a mindenkor ki-

rakott golyócskát, ekkor kell a tengeri hagymát apróra vagdalva tejben megfőzni és cukrozva a tengeriliszthez keverni és éjjelre a szokott rendes helyre golyócskákban deszkára kirakni a szokott mennyiségnél bővebben adva, hogy a hagymás adagból a patkányok tetszésük szerint bőven lakmározhassanak. Ily eljárás mellett biztos a patkányok tengeri hagyma általi elpusztítása, mert a patkányok a tengeriliszttől készített golyócskák rendszeres fogyasztására elkészítettek, azt felelem nélkül elfogyasztják és mikor már a hagymás fogyasztásra kerül, azt is aggodalom nélkül, mivel némi édességgel is bírnak, egész élvezettel felfalják és ez által biztos elpusztulnak, mert a mely patkány a tengeri hagymából csak valamennyit is eszik, az biztosan elpusztul. Azért kell a patkányokat előzetesen több napon át etetni, hogy ne csak az eledelői félelmüket veszítsék el, hanem az épületben levő egész patkánysereg megtudja az eledelmezést és már mintegy számítson is rá és hogy a hagyma adagolása alkalmával mindegyik előjőjön és bő adagolással mindegyiknek elegendő is jusson, mert a másnapi hagymás adagolás már sikerrel nem jár. A megmaradt patkány már nem megy többé a hagymás eledelhez, látva többi társai pusztulását, amelyek 90—95%-ban a lyukakban visszahúzódva pusztulnak el. Alig lehet közülük egy-két elpusztultat látni. Egy 60—70 dekás tengeri hagyma 100—150 patkány elpusztítására is elegendő, tehát eléggé olcsó. Kísérleje meg bátki a leírt eljárást betartva, biztos eredményre juthat.

— **Az „Egyetértés” új formában.** Az „Egyetértés” a modern igényeknek megfelelőleg új modern formában alakult át, mely ma a zsurnalistikában páratlanul áll. Az „Egyetértés” új formájában minden egyes számában a magyar zsurnalistika termelésének legjavát nyújtja az olvasónak. Új formában az „Egyetértés” a legnagyobb és legértelmesebb napilap, mely a régi tradícióihoz híven a legelőkelőbb pozíciót foglalja el a magyar zsurnalistika organumai között. Az „Egyetértés” cikkkel elsőrangú zsurnalisták tollából származnak. Tereza rovatát magas színvonalon áll. A redakció, dr. Pap Zoltán főszerkesztővel és Purjesz Lajos felelős szerkesztővel az élén, a magyar zsurnalistika legjobb erőiből áll, s napról-napra a legrészletesebben, a legváltozatosabb irodalmi formában dolgozza fel a napi eseményeket. A t. házból címekkel naponta Bede Job ir szellemes politikai karcolatokat. Szerkesztőség tagjai a következők: Miklós Jenő segédszerkesztő Lukács Gusztáv (politika), Zsáandányi Henrik (Országgyűlés), Hevesi József (a Tereza rovat vezetője), Timár Sztaniszló (Nemzeti Színház, újdonság), Erdős Ármánd (Opera), dr. Antal Károly (Zene, hangverseny), dr. Bernát Ottó (Külföld), Kürthy Emil (Népszínház, Magyar Színház, színházi rovat), dr. Hódy Lajos (Főváros), dr. Bokor József (Tanügy), dr. Bárdos Artur (Királyszínház, szépművészet), Déri Gyula (Közigazgatás), dr. Benda Jenő (Újdonság, egyház, társadalmi cikkek), Garvay Andor (riport), Simon Vilmos (Törvényesek, Újdonság), Balla Miklós (Külföldiek), Balla Károly (Cikkírás), Sárosi Bella (Divat), Réthy Pál (Sport), Kármán Aladár, Hegedűs András, Sonnenfeld J. (Közigazgatás, Tözsde), Gajdos János (Sakk). Ezen a gárdán kívül a vidéki és külföldi tudósítók és a külső munkatársak sokasága áll a lap szolgálatában. Az „Egyetértés” előzetes havonta teljesen díjtalanul megkapják Hevesi József szerkesztésében megjelenő Magyar Szalon folyóiratot, mely szépirodalmi dolgozatainak és illusztrációinak gazdagsága révén a legolvasottabb folyóiratok egyike. Az „Egyetértés” előfizetési ára: egész évre 28 korona, félre 14 korona, negyedévre 7 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Eötvös-utca 32. szám.

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadó:
Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részv. társ.

Ifj. Mészáros János és Társa
női és férfi divatáru, fehérnemű és rövidáruk
raktára; tetmetkezési és hullaszállítási vállalata
Nagyenyeden.

Van szerencsénk a nagyérdemű helyi és vidéki közönség szíves tudomására hozni, hogy a helyi piacon (Főter 3. szám alatt, volt Korbuly Kristóf-féle helyiségben) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

női és férfi divatáru, fehérnemű és rövidáru-üzletet

nyitottunk, kapcsolatosan tetmetkezési intézet és hullaszállítási vállalattal. Több évi tapasztalatunk s rendezett anyagi viszonyaink azon kellemes helyzetbe juttatnak, hogy elsőrendű bel- és külföldi összeköttetéseink által a n. é. vevőközönség minden kívánalmának teljesen megfelelhetünk. Kérjük a nagyérdemű közönséget, kegyeskedjenek bennünket becses megrendeléseikkel megörvendeztetni; egyúttal biztositva, hogy legfőbb törkölyünket a nekünk előlegezett bizalom kiérdemelésére fogjuk fordítani. V. léki magren lelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kezves pártfogást kérve vagyunk teljes tisztelettel:

Ifj. Mészáros János és Társa.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesítjük részvényeseinket, hogy ez év július 7-én tartott rendkívüli közgyűlés határozata alapján kibocsátásra kerülő 1000 drb egyenként 100 koronás n. é. **részvények elővételi joga csak 1907. augusztus 1-ig gyakorolható.**

Ezen időn túl a régi részvényesek is csak 110 korona árban vehetnek át részvényeket.

Az Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarekpénztár r.-társ. Igazgatóság.

137 1-2

Két jó családból való fiu

tanonezul, fűszer-, festék-, rövid- és gyapotáru üzletembe azonnal **fölvétetik.**

Nagyenyed,

Harmath Miklós.

128 5-5

HIRDETÉSEKET

legelőcsöbbsen vesz föl

lapunk kiadóhivatala.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye.

215 68-104

100 KAT. HOLO.

A legszebb gyümölcsfa-olmány
80.000 gyümölcsfa-olmány
1 millió gyümölcsfa-olmány
1 millió cukeres csemete
Sétányok • Fűszerek • Rozsok
Éggy. gyümölcsök stb.

Kifogástalan szőlőolmányok.
1/2 millió szőlőolmány.
Európai és amerikai sima és gyökeres szőlővesszők stb.
Árjegyzék és mértékű utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTÁNYKÖZVETŐI FISCHER ÉS TÁRSA és ÁRSZÓSI Rt.

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN, Tövis-utca 19.

Ajánlom a n. é. birókos és gazdaközönségnek kitűnő és elsőrendű **marok lerakó arató-gépet** mérsékelt használati díj mellett, avagy rész aratásra, melyet nálam raktáron megtekinthetnek és az aratásra megszerezhetnek, avagy az idenyre szerződésleg lekötethetnek.

Továbbá ajánlok tökéletes, tiszta és szakszerű cseplésre, amit két teljesen újonnan javított gőzeséplő garnitúrral évek óta gyakorlattal be is bizonyítottam.

Elvállalok mindennemű gépek és lakatos munkák készítését, szakszerű javítását, bieziklik, varrógépek, permetező gép k a legjobb gyarmányokból és mindenféle gépkarészletek állandóan raktáron tartatnak.

Tökéletesen jó permetező és bieziklik napi díjak mellett használatra adhatnak.

Szakmamba vágó mindennemű költségvetéssel és felvilágosítással díjtalanul szolgálok.

Beesés pártfogást kér

kiváló tisztelettel

HEGYI JÁNOS,

műlakatos és gépjavitó műhelye.

12 59-104

NAGYENYEDI

KÖNYVNYOMDA ÉS PAPIRÁRUGYÁR R.T.

NAGYENYEDEN.

Készít: műveket, folyóiratokat, hírlapokat, körleveleket, képes árjegyzékeket, levélpapírokat, falragaszokat, meghívókat, mindennemű kereskedelmi nyomtatványokat, takarekpénztári zárszámadáscsok

könyv- és könyvmai kivitelben.

Továbbá póstacsomag- és üvegcimkéket, porkapszulákat, papirzacskókat, középpapírokat és mindennemű gyógyszerészeti nyomtatványokat • könyv- és könyvmai vagy dombornyomásban szép és olcsó kivitelben.

Mindennemű DOBOZÁRUT (Cartonnage)

ü. m. közönséges és hajlított dobozokat stb.

gyógyszerek, cukrászok és gyárosok részére kisebb árucikk jutányos és egyszerű csomagolására olcsó árban szállít.

Nagyenyedi Kisegítő Takarekpénztár részv.-társ.

Részvénytőke: 400.000 kor. Tartalékalap 200.000 kor.

Előnyös Vasárol kölcsönt ad betéltámaszra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jövedelmi pénzüzet k részvényre.

Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket levél Ázsiai díj mellett.

Idégen kölcsönök k legelőnyösebben konvertál

Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett szamítol le.

Allando betétet 5% kamattal mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9-12, d. u. 3-4 óráig.

Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

Csak **SICULIA** névvel ellátott üvegek valódiak.

A MALNÁSI

„SICULIA”

FORRÁS-VIZ

a sós savanyúvizek királya.

Sziklarétegeken át fűrt **ártézi forrás.**

A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyag hurutos bántalmái ellen Koranyi, Kéthly, Tauszk, Riegler, Nuriésán József tanár urak szakvéleményei a MALNÁSI „SICULIA” forrást a Kontinens legdúsabb természetes alkalikus sós savanyúvizének minősítik.

Magyarországi főraktár:

BRÁZAY KÁLMÁN**BUDAPEST, József-körút 37.**

Kapható minden gyógyszerárban, drogéria és fűszerkereskedésben.